

DON GIOVANNI (Don Juan).

Wolfgang Amadeus Mozart 1756-1791

Libretto: Libretto: Lorenzo da Ponte.

Opera i 2 akter, sunget på italiensk

Uropført: Prag 29. oktober 1787.

Første opførelse i Danmark: Det Kgl. Teater 5. maj 1807.

Optages 20. oktober 2018

Varighed: ca. 2 timer 45 minutter.

Dirigent: Stefano Montanari

Instruktør: Damiano Michieletto

Don Giovanni: Alessandro Luongo (bariton)

Kommandanten: Attila Jun (bas)

Don Ottavio: Antonio Poli (tenor)

Donna Anna: Francesca Dotto (sopran)

Donna Elvira: Carmela Remigio (sopran)

Leporello: Omar Montanari (bariton)

Zerlina: Giulia Semenzato (sopran)

Masetto: William Corrà

Orkester / kor: Teatro La Fenice, Venedig

"Man har aldrig beskyldt mig for fejhed eller frygt" siger Don Giovanni till den døde kommandant, han selv har myrdet, inden han styrtes i helvede.

Denne udgave af *Don Giovanni* af instruktøren Damiano Michieletto vender tilbage til scenen på La Fenice i 2018, hvor den blev præsenteret i 2010 og nød stor succes af publikum og kritikerne. Vi kender Don Giovanni som den store forfører i mange fremragende udgaver. MEN denne udgave er et rystende psykologisk drama om personernes skjulte drifter, hvor alle er ofre. Lige så rystende er scenografien, det er som at befinde sig i en paranoid verden. Oplev Don Giovanni i en udgave, som sjældent er set. Du kan ikke undslippe ham, *du kan ikke undslippe*. For Michieletto er Donna Anna ulykkelig, hun har forstået, at i Don Giovanni kan hun finde den dyriske kraft, der bestemt ikke findes hos hendes forlovede Don Ottavio.

Operaen er baseret på legenderne om Don Giovanni, en fiktiv libertiner og forfører. Mozart selv betegnede operaen som *dramma giocoso* (spøgefuldt drama, opera buffa), lavet som en blanding af seriøse og komiske handlinger, blandet med komedie, melodrama og overnaturlige elementer. For ser man på den oprindeligere historie, omfatter den kun tre scener, nemlig indledningen med Don Giovanni's forsøg på forførelse af Donna Anna, hendes far kommandanten, der falder for Don Giovanni's kære, kirkegårdsscenen hvor Don Giovanni udfordrer statuen og den efterfølgende nedstyrning i helvede. Resten af historien blev fyldt ud med en række af meningsløse eventyr, men Mozart har åbenbart ikke syntes det var meningsløst, hvilket hans vidunderlige musik viser.

Den tidligste kilde vi kender er Tirso de Molinas drama "Forføreren fra Sevilla og Stengæsten."

At det blev sådan (dramma giocoso), kan skyldes, at Lorenzo da Ponte og Mozart kun fik kort tid til at lave en ny opera efter kæmpesuccesen med *Figaros bryllup* i Prag og at den nye opera skulle opføres samme år, ligeledes i Prag. Da Ponte kendte og var fortrolig med Giuseppe Gazzanigas opera om samme emne, hvor *Don Giovanni* historien kun omfatter én akt og resten var fyldt med historien om et operaselskab. Det kunne lade sig gøre at lave operaen, da Mozart og da Ponte havde et fremragende samarbejde.

Hvem er så denne Don Giovanni? Leporello giver et glimt i sin listearie, nemlig at Don Giovanni har interesseret sig for alle kategorier af kvinder, men de uskyldige har haft hans største interesse. Han er fræk, men stolt og modig og hans hybris tager overhånd i scenen med stengæsten på kirkegården, man kan ikke andet end beundre hans mod, da han inviterer til middag. Opgøret mellem stengæsten og Don Giovanni er noget af det gevaldigste og mest rystende i hele operalitteraturen. *Don Giovanni* er sandelig et værk, man aldrig kommer til bunds i. *Don Giovanni* er nummer ti på listen over de mest opførte operaer verden over.

Wolfgang Amadeus Mozart (døbt Johannes Chrysostomus Wolfgangus Theophilus Mozart) født 27. januar 1756 i Salzburg, død 5. december 1791 i Wien. Han var Salzburger komponist. Mozart er almindeligt anerkendt som en af de største komponister af klassisk musik. Han er en af wienerklassikkens mestre og en af de mest populære komponister nogensinde. Mozart og hans søster Maria Anna (Nannerl) Mozart var vidunderbørn. Han spillede cembalo fra han var tre år og begyndte at komponere som femårig og optrådte for kongelige i Europa. Senere spillede han også klaver og violin. Da han var 17, blev han ansat som hofmusiker i Salzburg, men blev rastløs og rejste for at finde sig en bedre ansættelse, alt imens han komponerede mange værker. Da han besøgte Wien i 1781, blev han fyret fra sin position i Salzburg. Han valgte at blive i hovedstaden, hvor han opnåede berømmelse, men lidet økonomisk sikkerhed. I løbet af sine sidste år i Wien komponerede han mange af sine bedst kendte symfonier, koncerter, operaer og dele af sit Requiem, som blev efterladt ufærdigt ved hans død. Omstændighederne ved hans tidlige død er siden blevet genstand for megen mystik.

Han efterlod sig sin kone Constanze og deres to sønner. Selv om han døde kun 35 år gammel, skabte han et omfangsrigt livsværk, der dækkede alle hans tids musikalske genrer: operaer, balletmusik, symfonier, solokoncerter.

Han regnes også blandt de største operakomponister, måske den allerstørste.

Handlingen

1. akt.

Scene 1 - En have om natten.

Leporello, Don Giovanni's tjener, venter på sin herre, som er kommet ind i kommandantens hus med den hensigt at forføre dennes datter, Donna Anna. Don Giovanni dukker op, forfulgt af den unge dame. Donna Anna, der er forlovet med Don Ottavio, har formået at slå forsøget af sin angriber tilbage og forsøger nu at opdage dennes identitet. Tilkaldt af sin datters råb, kommer kommandanten tilstede, men bliver dødeligt såret af Don Giovanni. Leporello og hans herre undslipper. Da Donna Anna, der er gået for at søge hjælp, vender tilbage ledsaget af sin forlovede og flere tjenere, finder hun kun sin far død. Donna Anna presser Don Ottavio til at sværge hævn over sin fars morder.

Scene 2 - En gade om natten.

Don Giovanni og Leporello, som er på jagt efter friske eventyr, kommer på tværs af Donna Elvira, som er blevet forført og forladt af Don Giovanni og har søgt efter ham for at få sin hævn. Så snart Giovanni genkender Elvira som en af sine tidligere amours, går han og overlader til Leporello at forklare damen årsagen til, at han forlod hende så pludselig. Tjeneren fremviser derefter en lang liste over sin mesters erobringer. Donna Elvira bliver fast besluttet på at straffe sin forræderiske elsker. Zerlina og Masetto, med en gruppe bønder, fejrer deres kommende ægteskab. Don Giovanni kommer ind med Leporello, han inviterer alle til sit landsted og forpligter sig personligt til at eskorte Zerlina derhen. Masetto ledes væk på et påskud af Leporello, men har klart forstået situationen og er ivrig efter at sætte spørgsmål ved situationen. Ladt alene med pigen forsøger Don Giovanni at forføre hende med galante løfter. Men Donna Elviras uventede ankomst, der fordømmer sin forræder og tager Zerlina væk, forhindrer ham i at gennemføre sine hensigter. Imens ankommer Donna Anna og Don Ottavio, der ikke genkender Don Giovanni som kommandantens morder, de søger hans hjælp til at straffe synderen. Da Donna Elvira dukker op igen og rapporterer sin utrolige elskendes misgerninger, forsvinder Don Giovanni. Men Donna Anna har genkendt sin forfører og den mand, der dræbte hendes far. Hun opfordrer Don Ottavio til at hævne uden tøven. Don Ottavio lover selv at udføre sin elskedes ønske. I mellemtiden dirigerer Don Giovanni forberedelserne til festlighederne, hvor han håber at forføre den attraktive unge Zerlina.

Scene 3 - En have med to porte låst på ydersiden. To alkover.

Masetto anklager Zerlina for utroskab, men hans brud beroliger ham med, at hendes dyd ikke er blevet fornærmet af den amourøse adelsmand. Masetto gemmer sig i en alkove, da Don Giovanni ankommer, og udsponerer dennes kurtiseri til Zerlina. Men libertineren, der har bemærket brudgommens tilstedeværelse, inviterer straks ham og Zerlina til bordet. Tre maskerede figurer - Don Ottavio, Donna Anna og Donna Elvira, er nu på jagt efter Don Giovanni, som ikke genkender dem, og inviterer dem til festen.

Scene 4 - Oplyst hal forberedt til en overdådig fest.

Under festlighederne forsøger Don Giovanni at forføre Zerlina, men hans plan bliver imødegået af Donna Anna, Don Ottavio og Donna Elvira. Efter at have forsøgt forgæves at lægge skylden på Leporello og truet alle, forsvinder Don Giovanni.

2. akt.

Scene 1 - En gade.

Leporello har belavet sig på at forlade sin herres tjeneste, men Don Giovanni overbeviser ham om at blive og endda at bytte kostumer, så han kan forføre Donna Elviras pige. Da Elvira vises sig ved vinduet, erklærer Don Giovanni, skjult bag Leporello, sin omvendelse til hende. I tillid til hans ord går Elvira med den tjener, som hun har forvekslet med sin tidligere beundrer. Don Giovanni er nu fri til at synge en serenade til Donna Elviras pige, men Masettos pludselige ankomst, ledsaget af væbnede bønder, der er fast besluttet på at dræbe forføreren, tvinger ham til også at opgive denne erobring. Da Don Giovanni har byttet klæder med Leporello, spørger Masetto ham om nyheder om sin herre. Men adelsmanden, der udnytter sin forklædning, formår at slippe fra bønderne og er alene med Masetto, som han slår. Zerlina kommer sin forlovede til hjælp og håner ham for hans misundelse, men overbeviser ham om sin kærlighed.

Scene 2 - Et halvmørkt rum i Donna Annas hus.

Donna Anna og Don Ottavio, Zerlina og Masetto har opdaget Leporellos forklædning og tricket mod Donna Elvira. Tjeneren und-slipper straffen. Don Ottavio, der nu er helt sikker på Don Giovannis skyld, beslutter at udnytte mulighederne for at hævne de forbrydelser, skurken har begået, mens Donna Elvira ikke kan skjule sin medlidenhed med skurken.

Scene 3 - En kirkegård med flere rytterstatuer og en af kommandanten.

Don Giovanni møder Leporello og fortæller ham om endnu en ubehagelig ting, han har gjort. Som svar på uklare trusler udtalt af statuen af kommandanten, der er begravet der, inviterer Don Giovanni ham til aftensmad på sit palads.

Scene 4 - Et dystert rum.

Ottavio bekræfter over for Donna Anna, at Don Giovanni snart skal straffes ved lov, og spørger hende, om hun føler, at hun nu kan acceptere hans forslag om ægteskab. Men hun er stadig rystet og beder ham om at være tålmodig lidt længere, selvom hun igen forsikrer ham om sin kærlighed.

Scene 5 - En spisestue og et bord dækket til fest.

Mens Don Giovanni muntert glæder sig til trods for at Donna Elvira er kommet for at få ham til at omvende sine synder, viser statuen sig ved døren. Leporello søger ly under bordet, mens Don Giovanni konfronterer den døde kommandant. Efter at have nægtet at lade sig omvende, bliver han trukket ned til helvede. Til det samlede selskab, der er kommet for at arrestere Don Giovanni, fortæller Leporello om sin herres død. Et samlet ensemble glæder sig over den genoprettede orden.

Om dirigent og instruktør

Dirigent: Stefano Montanari

Stefano Montanari (Italien) er uddannet i violin og klaver. Foruden sit virke som dirigent optræder han som soloviolinist rundt omkring i verden. Montanari dirigerer regelmæssigt på de store operascener i Europa. Han arbejder meget indenfor tidlig musik som violinist. Fra 1995 til 2012 var han førsteviolin i det byzantinske akademi i Ravenna-ensemblet med fokus på tidlig musik, som han regelmæssigt udførte på ture over hele verden. Udover sin karriere som dirigent og violinist leder han en intensiv aktivitet som cembalo og -fortepianodirigent og akkompagnatør. Han har bl.a. skrevet en bog om "Barokviolinmetode". Montanari er også hoveddirektør for projektet "Jugendspodium Dresden-Venedig".

Instruktør: Damiano Michieletto

Damiano Michieletto er italiensk operainstruktør, kendt for sine innovative produktioner på flere førende operahuse og festivaler i Europa. Hans produktioner sprænger nogle gange rammerne og deler vandene, men lader ingen uberørt der har set de forestillinger han har instrueret. Michieletto har instrueret operaer med navne som: Juan Diego Florez, Anna Netrebko, Piotr Beczala, Nino Machaidze og Cecilia Bartoli for at nævne nogle. Han er også vinder af den prestigefyldte "Franco Abbiati" Award på La Scala.

Om sangerne

Don Giovanni: Alessandro Luongo

Alessandro Luongo er italiensk baryton. Hans karriere tog fart i 2013. Han optræder først og fremmest på italienske operascener og i det italienske repertoire og med afstikkere til Beijing, Glyndebourne og Tyskland. Han er meget anvendt i rollen som Don Giovanni.

Kommandanten: Attila Jun

Attila Jun er koreansk bas. Studerende fra Seoul National University. Mens han stadig var studerende, vandt han andenpladsen i Wien Belvedere Konkurrence og havde dermed sin europæiske debut på Stuttgart Teater i Tyskland. Han har studeret Lied, Oratorie og Opera (Koncerteksamen) fra Musikhochschule i Köln, Tyskland. I juni blev Jun udnævnt til Kammersanger af det tyske kunstministerium for sine fremtrædende præstationer.

Don Ottavio: Antonio Poli

Antonio Poli er italiensk tenor. Han debuterede på The Royal Opera som Cassio i Otello i 2012 og sang også Don Ottavio i *Don Giovanni* i 2013. Han optræder mest på de europæiske scener, men har også sunget i Chicago og i Tokyo i italiensk repertoire.

Donna Anna: Francesca Dotto

Francesca Dotto er italiensk sopran. Hun er gradueret i fløjte. Derefter deltog hun på konservatoriet "Agostino Steffani" i Castelfranco Veneto, hvor hun blev uddannet med æresbevisning og ærbødig omtale i 2011. Samme år blev hun tildelt førstepræmien i Kunstens nationale kunstpris af Undervisningsministeriet (MIUR) og førstepræmien på den Internationale Vincenzo Bellini konkurrence. Hun havde sin debut på Teatro La Fenice i Venedig i rollen som Musetta i *La Bohème*. Hendes virke er på italienske scener og omhandler i dag roller som Donna Anna, Violetta og Mimi.

Donna Elvira: Carmela Remigio

Carmela Remigio er italiensk sopran. Hun begyndte at studere violin, da hun var fem år gammel. I 1992 vandt hun første pris på Luciano Pavarotti International Voice Competition i Philadelphia. Fra 1997 rejste hun med Luciano Pavarotti på mere end 70 koncerter rundt om i verden. Hun synger alle de vigtigste sopranroller i Mozarts, Verdis og Donizettis operaer. Hun har været med i over tre hundrede og halvtreds forestillinger af *Don Giovanni*, og synger både Donna Elvira og Donna Anna.

Leporello: Omar Montanari

Montanari er en ung italiensk baryton for opadgående. Han har etableret sig som en af de mest bemærkelsesværdige kunstneriske personligheder i repertoireet indenfor italiensk bel canto, i roller som Don Alfonso i *Così fan tutte* og Don Bartolo i *Il Barbiere di Siviglia*. Han føler sig meget knyttet til Rossinis operaer.

Zerlina: Giulia Semenzato

Semenzato er ung italiensk sopran. Hun afsluttede sin uddannelse med æresbeviser fra "B. Marcello" Conservatory of Venice. I forbindelse med sine studier studerede hun også jazzsang. Havde sin debut som vinder af "Toti dal Monte's" 2012 International konkurrence i rollen som Elisetta i *The Secret Wedding* af D.Cimarosa. Semenzato har vundet flere priser. Synger på de euro-pæiske scener og festivaler.

Massetto: William Corrà

William Corrà er italiensk bas. Han havde sin debut i 2007 på Teatro La Fenice. Samme år sang han også på Macerata Opera i Verdi's *Macbeth* under ledelse af Pier Luigi Pizzi og på Sejong Theatre of Seoul i Verdi 's *La Traviata*. I 2008 startede han sit samarbejde med Teatro La Fenice i Venedig, hvor han har haft mange roller. Han har ligeledes sunget på mange europæiske scener og festivaler.

wpl.